РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 28-го марта 1918. Ч. 37. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, March 28, 1918. No. 37.

БИТВА В ОТВЕРТІМ ПОЛИ РОЗПОЧАЛА СЯ.

Англійські війска переводять відворот, ставляючи завзятий опір.

Німецькі війска заняли Кременчук. — Севрюк іменований українським послом в Берліні.

Правительство большевиків ухвалило завести загальну примусову військову службу.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ КРЕМЕНЧУК.

Херсон і Николаїв мали опинити ся назад в руках большевиків.

ЛОНДОН, 26. марта. — Телеграма бюра Райтера з Петрограду доносить, що на Україні розпочала ся наново боротьба німецьких війск з большевиками.

Большевицькі війска, як доносять, **мали заняти наново міста Херсон і Николаїв. Німці обсадили місто Кременчук над Дніпром** (в полтавській губернії).

(Телеграма з дня 21. марта доносила, що австрійські війска обсадили місто Херсон. Повисше наведена вістка про відобране Херсона большевиками походить з приватного жерела і тому не конче заслугує на достовірність).

Большевицька рада протестує проти мира з Німеччиною.

МОСКВА, 25. марта. Большевицька „українська" рада, яка утікла з Киева до Харкова перед Німцями, находить ся тепер в Катеринославі. На засіданю сеї ради принято резолюцію не признавати мирового договору з Німеччиною, доки центральні держави не опорожнять України з війск. Рада ухвалила виступати проти центральних держав при помочи оружної сили, страйків і бойкотів.

Делеґати заявили між иншим, що Одеса ніколи не була українським містом і ним не бажає остати. Одеська міська рада виготовила начерк конституції, на підставі якої Одеса мала би стати вільним містом, подібно як Бремен, Гамбурґ або Лібек, міста давного „Ганза-Бунду".

Делеґати заявили дальше, що всяке нарушене прав мешканців Одеси буде вважати ся насильством права народу на самовизначене.

Командант німецьких війск не звертав ніякої уваги на домаганє делеґації.

Одеса домагаєть ся самостійности.

ВАШІНҐТОН, 23. марта. — Як се подає урядове донесене, **міська рада Одеси вислала делеґацію до німецько-австрійських властий з протестом проти занятя міста і проти прилученя його до Української Народної Републики.**

Одеса має находити ся в руках большевиків.

ЛОНДОН, 27. марта. — Півурядова московська пресова аґенція доносить, **що війска „українського савета" заняли по кровавій боротьбі Одесу.**

В боротьбі брала участь також чорноморська фльота.

Александер Севрюк іменований українським послом в Берліні.

АМСТЕРДАМ, 23. марта. — Телеґрама з Берліна доносить, що Александер Севрюк, бувший президент української мирової делеґації в Берестю Литовськім, прибув до Берліна.

А. Севрюк буде яко посол заступати в Німеччині київське правительство.

Непорозуміня між Німеччиною і Україною.

ЛОНДОН, 27. марта. — **Між Україною і Німеччиною мало прийти з причини жадань, поставлених Німеччиною, до поважних непорозумінь.** Як се доносить телеґрама з Киева до Петроґраду, Німці мали зажадати для себе 85% української пшениці та великої частини инших средств поживи, яких Україна для свого населеня не потребує.

Телеґрама доносить дальше, що в українськім кабінеті гадки в тій справі є розділені; часть членів є за, часть проти домагань Німців.

Туреччина домагаєть ся Криму.

ЛОНДОН, 25. марта. — Турецькі часописи, як се доносить телеґрама до Амстердаму, підносять, що Крим на підставі права самовизначеня мусить бути злучений з Туреччиною, подібно як се стало ся з балтійськими провінціями російськими, які будуть прилучені до Німеччини.

Крим належав через 300 літ до року 1774 під зверхність Туреччини.

Недавно доносили вісти, що на Кримі утворено татарську републику зі столицею в Симферополи.

До ВП. Секретарів відділів У. Н. Союза.

Отсим повідомляєть ся ПП. Секретарів Відділів У. Н. Союза, що дня 27-го марта вислано почтою на їх адреси відповідне число календарів У. Н. Союза для роздачі ЛИШ ТИМ ЧЛЕНАМ ВІДДІЛІВ, КОТРІ ПРИСТУПИЛИ ДО У. Н. СОЮЗА В МІСЯЦЯХ СІЧНИ І ЛЮТІМ С. Р.

Для прочих членів вислано календарі вже давнійше і Уряд У. Н. Союза є переконаний, що ПП. Секретарі Відділів подбали про те, щоби сї календарі були доручені кождому правному членови У. Н. Союза.

Вислані тепер календарі для нових членів з місяців січня і лютого зволять ПП. Секретарі роздати дотичним членам.

ГОЛ. УРЯД У. Н. СОЮЗА.

Мапа західного боевого фронту.

Часть західного боевого фронту у Франції, на якій відбуваєть ся під теперішну пору найбільша і найстрашнійша битва, виносить около 52 миль і тягнеть ся на полудне від Аррас аж на захід від Ля Фер.

Лінія, означена на мапі числами 1, представляє первісний боєвий фронт, який дня 21. марта переломили німецькі війска після кількагодинного бомбардованя.

Лінії, означені числами 2, 3 і 4, означують боєві лінії в другім, третім і четвертім дни битви.

В пятім дни битви (дня 25. марта) Німці посунули ся майже о 6 миль здовж цілого фронту, здобуваючи міста Нойон, Рое і Комбль.

Лінія, означена на карті числом 5, представляє положене далекострільної гармати, яка бомбардує Париж, а яка після здогадів військових знавців має бути уставлена за німецьким боєвим фронтом у віддаленю 74 миль від Парижа.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА СТАВЛЯТЬ ЗАВЗЯТИЙ ОПІР.

ЛОНДОН, 25. марта. — Урядовий звіт головного команданта англійських війск, ґен. Гейґа, звучить:

„Сильна боротьба до неописаня тривала нині через цілий день на широкім фронті на полуднє від Перон і на полуднє та на північ від Бапом.

„На обох згаданих частях фронту неприятель атакував наші становища при помочи нових війск. Помимо завзятого опору зі сторони наших хоробрих жовнірів, ми були приневолені уступити перед неприятелем назад.

„Німецькі війска заняли місцевости Несль і Бапом. Велика битва триває без перестанку дальше.

„Французькі війска прибувають нам на поміч.

„Помимо того, що наші жовніри умучені, борють ся знаменито і неприятель мусить окуплювати дуже дорого свій наступ.

„Наші втрати у военних матеріялах є тяжкі, між ними находить ся також певне число „тенків" (зоружених автомобілів)".

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ ПОВЕРХ 45.000 АНГЛІЙЦІВ.

Американські війска беруть участь в битві.

БЕРЛІН, 25. марта. — Німецький урядовий рапорт звучить:

„Між рікою Сомою і Оазою наші війска посувають ся дальше наперед.

„В околиці Бапом і Перон прийшло до дуже завзятої битви. Нашим військам вдало ся остаточно відперти Англійців на давні становища, які вони мали у своїм посіданю між рікою Анкрою і Сомою ще з початком битви над Сомою в 1915 році.

„Підчас нічної битви наші війска здобули Бапом. Відтак розпочала ся завзята битва о посідане міста Комбль. Атаки англійської кінноти зломано.

„Місто Несль взято приступом підчас битви вечером.

„На західнім березі каналу Крозат наші війска серед горячої битви з англійськими, французькими і американськими відділами посунули ся наперед в напрямі лісистої околиці Ля Невіль і Омон.

„Втрати неприятеля в убитих і ранених є дуже тяжкі. Военна добича, яка попала в наші руки від початку наступу (то є від 21. марта), є незвичайно велика і годі її навіть в приблнжену оцінити. Число полонених виносить поверх 45.000. Число здобутих гармат перейшло значно 600. Ми здобули тисячі машинових крісів, безмірні засоби амуніції і инших военних матеріялів та одежи.

„Нині вечером ми бомбардували знова Париж з далекострільних гармат".

ВЕЛИКА БИТВА НА ПОЛУДНЕ ВІД РІКИ СОМИ.

ЛОНДОН, 26. марта. — Урядовий звіт англійської головної кватири у Франції доносить:

„На північ від ріки Соми відбувають ся лише місцеві бої. Завважано однак значні транспорти нових війск, які наша артилерія і літаки взяли під огонь.

„На полуднє від ріки Соми неприятель від самого ранка переводить наступ в напрямі Найон і Рое, одержавши нові дивізії.

„Пополудни розпочав неприятель наново сильний наступ між місцевостию Шольн і рікою Сомою.

„В протягу шестидневної битви наші війска на цілім боєвім фронті дали чимало доказів своєї хоробрости. Крім дивізій, вже давнійше згаданих, заслугують на надзвичайне признане слідуючі дивізії: 8, 18, 31, 41, 61, 63 і 66.

„Боєва лінія тягнеть ся тепер як слідує: Брей, Альберт, Бомон-Амель, Піісіє, Аєт, Боарі, Енєн, Ванкур, на захід від Монші аж до ріки Скарп, а відтак йде давна боєва лінія.

„Англійські, французькі і американські війска рамя о рамя борють ся на захід від Рое".

ОКОЛО 1,000 ГАРМАТ І 100 ТЕНКІВ ЗДОБУЛИ НІМЦІ.

Відворот англійських війск триває дальше.

БЕРЛІН, 26. марта. — Німецький урядовий звіт звучить:

„Нова доба настала у великій битві по обох сторонах Соми. Неприятель на широкім фронті уступає назад.

„Переслідуючи неприятеля, наші війска в многих місцях перейшли давну боєву лінію зперед битви над Сомою в 1916 р.

„Наші війска зближають ся до Альберт. **Міста: Ліон, Рое і Нойон здобуті.**

„Анґлійські дивізії, які прибули з Фляндрії і Італії, та дивізії французькі, які прибули на поміч, розпочали розпучливий наступ проти наших війск. Наступ скінчив ся їх пораженем.

„Число здобутих гармат зросло на 963. Здобуто поверх 100 „тенків".

„У воздушній битві знищено 93 літаків і 6 бальонів".

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ТРОЦЬКИЙ ОРҐАНІЗУЄ НОВУ АРМІЮ.

В Росії має бути заведена загальна примусова військова служба.

МОСКВА, 26. марта. — Большевицький орґан „Ізвестія" оголосив поклик, підписаний Троцьким, **в якім він взиває нарід до співділаня при орґанізованю армії для оборони революції.**

Троцький подав також до відома, **що небавом буде проголошене розпоряджене в справі загального примусового образованя військового.**

Всі давнійші офіцири будуть покликані до активної служби в характері інструкторів під контролею народних комісарів.

Міністер зелізниць з властию диктатора.

МОСКВА, 26. марта. — Рада комісарів видала декрет, **надаючи міністрови зелізниць власть абсолютного диктатора** щодо комунікаційних средств у цілій державі. Він має право, коли заходить потреба, ужити війско, щоби перевести свої прикази.

Большевицьке правительство віднесло ся до Злучених Держав з просьбою, щоби позволило Дж. Ф. Стівенсови, який є головою зелізничої комісії, висланої зі Злучених Держав до Росії, а який перебуває під теперішну пору в Японії, удати ся до Росії і помогти при реорґанізації комунікаційних средств.

Війска большевиків потерпіли поражене.

СТОКГОЛЬМ, 26. марта. — Кореспондент шведської часописи „Афтонблядет", який перебуває на островах Алянд, доносить, що **Німці висадили значні війска на побережу Фінляндії між Ганґо і Гельзінґфорсом та посувають ся в напрямі Тамерфорсу.**

Дальші вісти доносять, що **боєвий фронт фінських „червоних сторожий" зістав переломаний та що вони утікають серед великого переполоху на полуднє.** Поражене наступило після зручного нападу від сходу. **Фінські війска заняли стацію Суінуля.** В утечі фінські большевики полишили великі засоби оружа і амуніції. Богато їх також взято в полон.

У Франції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німці мають 12.000 до 15.000 гармат, Англійці около 8.000 гармат.

ВАШІНҐТОН, 27. марта. — Після одержаних інформацій **Німці мали нагромадити до теперішного наступу 12.000 до 15.000 гармат.**

В першім дни дали Німці 250.000 до 450.000 вистрілів.

По кождих кількох днях битви мусить наступити одно- або дводнева перерва яка є конечна для Німців, щоби могли тяжкі гармати перевезти близше до нового боєвого фронту.

Число англійських гармат на 52-милевім фронті, на якім Німці переводять тепер наступ, оцінюють на 8.000. З того, коли донесеня Німців є правдиві, втратили вже Англійці около 1.000.

Ґен. Гейґ, згадуючи про тяжкі втрати в матеріялах, мав правдоподібно на гадці гармати і амуніцію. Не було часу усунути так великі склади. Треба однак припускати, що Англійці, уступаючи, більшу часть полишених матеріялів знищили.

Президент Вілсон вислав ґен. Гейґови привіт.

ВАШІНҐТОН, 25. марта. — Президент Вілсон вислав нині до ґен. Гейґа телеґраму, в якій складає йому привіт з нагоди хороброї оборони перед німецьким наступом і заповідає остаточну побіду аліянтів.

Привіт президента Вілсона звучить:

„Висказую вам свій подив за велику витривалість і хоробрість, з якою ваші війска відбивають напади Німців, і повне довіре всіх Американців, що ви віднесете остаточну повну побіду".

Аліянти надіють ся нових несподіванок.

РОТЕРДАМ, 25. марта. — Як доносить час. „Дісельдорфер Нахріхтен", ґен. Арден мав заявити отсе:

„Хоч не вільно дискутувати про ріжні військові справи, то треба певно надіяти ся, що Німці мають в засобі ще значну скількість несподіванок".

(Одною з таких несподіванок є бомбардоване Парижа далекострільними гарматами),

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda". При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Трета „позичка свободи".

Міністер скарбу Злучених Держав, МкАду, оголосив трету „позичку свободи". Ся позичка має бути у висоті 3 міліярдів долярів з $4\frac{1}{4}$%.

Ся позичка є несподіванкою для американського народу о стільки, що загально сподівались, що вона буде висша ;припускали, що трета позичка буде у висоті 5 міліярдів долярів, або і більше.

З уваги на те можна сподіватись, що населенє Злучених Держав скоро розкупить бонди, тим більше, що правительство дає позичаючим ще й більший процент від проценту обох останних позичок.

Всі Американці і чужинці, що жиють в Злучених Державах, повинні поспішитись радо і закупити бонди „позички свободи". Сим покажуть вони патріотизм і симпатії для сеї демократичної републики, що все подавала помічну руку поневоленим і бідним народам. Крім того вони можуть бути певні, що їх ощадности будуть як найліпше і як найбезпечнійше уміщені. Злучені Держави — се край найбогатший і край, перед яким ще велика і дуже красна будучність, і тому власне Злучені Держави можуть дати найліпшу і найпевнійшу запоруку за свої позички. Бонди Злучених Держав — се таксамо як гроші, з тою ріжницею, що на тих бондах ще наростає процент.

Ми певні, що богато Українців в Злучених Державах купило бонди першої і другої позички і також не сумніваємо ся, що таксамо поспішать закупити і бонди третої „позички свободи".

Се дуже добра нагода показати вдячність і щирість Українців для сеї републики, яка є одинокою з чужих держав, де Українці знайшли прихильність.

Підпираючи американську позичку, Українці покажуть ділом, що вони в теперішній війні стоять за ті високі засади справедливости і демократизму, за які стоїть американський нарід.

Турки і кримські Татари.

Під сим заголовком пише нюйорський дневник „Таймс" (з 27. с. м.) ось-що:

„Остаточно, Турки таки мають досить гумору. Що можна би назвати більшою кпиною як домаганє турецьких ґазет, без сумніву підшептом молодотурецьких, хоч уже не молодих, босів, аби Крим віддано Туреччині яко овоч „самоозначеня", як ся зручно кермована політика, що недавно віддала російські балтійські провінції Німеччині? Росія заняла Крим тому 135 літ (144). Нема жадних границь, хиба дуже тайні, проти самоозначеня з рук великих, ліберальних освободителів як Німеччина і Туреччина.

„Турки загорнули Крим в 15-тім столітю. Не треба іти дальше взад, бо инакше Греція могла би домагатись Криму яко старинної таврійсько-херсонської провінції, котру були скольонізували Мілезійці тому 2.400 літ.

„Були там Греки, Вірмени, Альбанці, Жиди, Росіяни, Німці і инші на тім півострові піль і городів, трохи більшого від стейту Вермонт, з населенем трохи меньшим від населеня стейту Флорида. Але більшість населеня творять Татари, що говорять по турецьки (їх число є вправді найбільше, але абсолютної більшости вони не мають — Ред.) і тому ніби самоозначенє мало би належати до всетуранщини (до обєднаня турецько-татарських племен — Ред.), яка мала би заступити невдачу пан-ісляму (пропаґанди релігійного обєднаня).

„Коли глядимо, як цинічно Німеччина і Туреччина ділять Росію, то цікаво нам пригадати собі політику і пророцтво всенімецького політика зперед 40 літ, Павла де Ляґарда, котрий писав:

> „Треба створити середно-европейську державу, котра запоручить мир цілого континенту від пори, коли Москалів і полудневих Славян усунеть ся від Чорного моря і коли ми загорнемо для німецької кольонізації великі простори на сході від наших теперішних границь".

„Москалі — писав инший всенімецький політик — є нині, як і все були, заголомшеною товпою".

„Тепер же рішаєть ся доля тої все заголомшеної товпи і доля всенімецького і всетуранського наїзду, серед многих инших важних питань про свободу і будучність сьвіта, у Франції".

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of "Svoboda" (Liberty) Ukrainian Newspaper published Tri-Weekly at Jersey City, N. J. for April 1st 1918.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Andrew Sawka, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above catpion, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Ukrainian National Ass'n., Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor in Chief Joseph Stetkewicz, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Managing Editor Bohdan Dutkewych, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Business Manager Andrew Sawka, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the directors of the corporation are: Konstantine Kirczow, Pres. & Trustee, 68 Greene St., Jersey City, N. J. Simeon Yadlowsky, Fin. Secr. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Michael Uhorchak, Rec. Secr. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Wasyl Lewczyk, Treas. & Trustee, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J. Andrew Sawka, Manager of "Svoboda" & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or orther securities are: Ukrainian National Association, Inc., is a Fraternal Order, has no bondsmen, no mortgagees, no stockholders.

ANDREW SAWKA.

Sworn to and subscribed before me this 25th day of March 1918.

Stefan Milanowycz, Notary Public of New Jersey.

(My commission expires May 1, 1918.)

Турецьке „самовизначене".

Вже і Турки зачинають бути імперіялістами; зачинають мріяти про „велику Туреччину".

Телєґрама з Амстердаму, в Голяндії, доносить, що турецькі ґазети пишуть, що **„Крим мусить належати до Туреччини на підставі самоозначеня народів"**.

Крим — се півостров на Чорнім мори (між Азівським морем і заливом, до якого впадають ріки Дунай, Дністер і Дніпро). Простір Криму є майже 10.000 квадратових миль (як половина східної Галичини), а населенє виносить 900.000. В давній Росії сей півостров був частию таврійської ґубернії і навіть кримське місто Сімферополь (68.000 населеня) було столицею ґубернії.

Одначе по революції в Росії справа змінила ся. Населенє Криму проголосило наперед автономію і заявилось, що хоче, **аби Крим належав до України яко самоуправна провінція.** Трохи пізнійше прийшло до дальшої зміни. Населенє кримського півострова заявилось за **самостійностию Криму;** проголосило його окремою републикою і вибрало своє правительство. **На таку зміну напирали Татари,** які творять на Кримі значну часть населеня.

А тепер довідуємо ся, що не лише Татари, але і Турки мають апетит на Крим і готові би загарбати його для себе на підставі „самоозначеня народів".

* * *

Самоозначенє народів — красна річ, але воно сходить на абсурд, як Турки зачинають про него говорити.

Тісамі Турки, котрі в самій Туреччині творять лише 20% населеня і держать в неволї инші народи, яких число 4 рази стільки виносить що Турків.

Тісамі Турки, які „самовизначили" Вірмен в Малій Азії в той спосіб, що більшу половину їх вимордували в зьвірський спосіб.

Тісамі Турки, що на підставі „самовизначеня" заняли тепер від Росії кавкаські провінції Баку, Карс і Еріван, в яких є переважно Вірмени, а які чейже не хотять, аби Турки їх загарбували для зьвірського мордованя.

Отже тісамі Турки тепер підносять голоси, що хотіли би на підставі „самовизначеня" відтяти для себе від української території кримський півостров.

* * *

Крим — се міжнародна провінція. Живуть там переважно Українці (на півночи) і Татари (в полудневій части), але крім того ще є значне число Москалів, Німців, Жидів, Болгарів, Вірменів і Греків. Татари творять яких 30% населеня (понад чверть міліона), потім ідуть Українці (около 20%), Москалі, Німці, Болгари, Вірмени і т. д. Татарів чисельно є найбільше, але всетаки більшости вони не мають. З уваги на те півостров Крим треба вважати **міжнародною провінцією,** і тому також Українці не противились, коли населенє півострова проголосило Крим окремою републикою.

Лїпше було би для української народної републики, як би Крим був її складовою частию, бо **сей півостров природно належить до України.** Він лежить серед північної, або української части Чорного моря і замикає Азовське море, яке позатим є окружене тільки українськими землями. Крім того на Кримі є кріпость Севастополь, яка боронить доступу до українських пристаний. Колиж українська народна република не перечила населеню Криму права до самостійности, то тільки в надії, що кримська република буде оставати в приязних і тісних зносинах з Україною, а яко маленький край не може бути небезпечна для української народної републики.

* * *

Одначе зовсїм инша річ з Туреччиною.

Се, що турецькі ґазети пишуть про „самоозначенє", є сьмішне. Турки хиба підносили би свої „історичні права" до Криму, так як Поляки підносять до земель українських і литовських.

Тому 144 роки українські запороські козаки здобули Крим і прилучили його до Росії, яко держави, одначе на ділї влучили її до української території, бо Крим є її природною частию.

Турки не мають найменьшої рації домагатись звороту Криму, ані на підставі „самоозначеня народу" ані на підставі „історичного права".

З „самоозначенєм народів" Турки не повинні вириватись, бо як би приміпити ту засаду до Туреччини, то по ній остала би тільки сумна память, а **історичне право повинно віддати Крим Україні,** не тому, що його здобули Запорожці, а тому, що **вони сповнили місію історичної справедливости, яка вимагає, аби земля, яка є природною частию України, належала також до неї, або була бодай з нею у тісній звязи.**

Українці ніколи не згодять ся, аби Туреччина вдирала ся в українське море і в українську територію.

Коли би Турки дійсно спровокували український нарід своєю дикою претенсією, то Українці відповідять на сей визов.

Се була би боротьба за Чорне море і за свободу рухів української народної републики здовж свого побережа і на цілім Чорнім мори. Для тої свободи рухів Українці не можуть допустити за жадну ціну на турецький наїзд на їх землї і їх води. Крим мусить бути або український або самостійний, але в тісній звязи з Україною.

З політичного житя України.

(Від власного кореспондента).

Саме в той час, коли на Україну сунули з Петроґраду хмари незгоди, ворожнечі й боротьби, у Петроґраді вибухла хвиля нової революції.

Головна причина сеї революції є продовженє війни. Ще у 1916 році безмежна Росія почала відчувати нещастє війни через безладє і непорядки внутрішної орґанізації. Ціни на все почали рости скажено, деякі товари зовсім зникли з ринку, курс карбованця падав. І революція не вратувала держави; розруха росте і нема ніякої надії на поліпшене економічного стану. Росія неначе по похилій площі летить у темну безодню будуччини. Всї демократичні верстви громадянства вимагали найскоршого заключеня мира. А тимчасовий уряд російський відволікав справу мира до безконечности. Нарешті партія соціялістів-демократів „большевиків" підняла повстанє і скинула тимчасовий уряд.

Центральна Рада, маючи на меті вдержанє спокою на всїй Україні, зорґанізувала „комісію оборони революції", якій мусіли підлягати всі державні, громадські і військові установи **цілої України,** тобто і тих українських ґуберній, які після останного акту тимчасового уряду не були прилучені до автономної України.

Таким способом обєднувала ся вся російська Україна під один орґан.

Але командуючий київським військовим округом, і комісар тимчасового уряду при штабі округа, відмовили ся визнати сей комітет, і кинули підвладне їм військо на царську палату, де оташував ся совіт робітничих та салдатських депутатів і погромивши совіт, заарештували членів совіту, що належали до партії „большевиків".

Річ у тім, що командуючий київським військовим округом ґенерал Квецінський і комісар при штабі округа Кірієнко були призначені тимчасовим урядом на свої посади проти волі Центр. Ради, з людий „вірних тимчасовому урядови", то є з ворогів українства. То була опора тимчасового уряду в боротьбі з Україною, і тому вони вбачали в комісії оборони революції, як і в Центральній Раді, найбільшого свого ворога.

Не маючи збройної сили для опори і переведеня в житє своїх постанов, комісії нічого не лишало ся робити, як розвязати ся і передати свої уповноваженя Ґенеральному Секретаріятови, що вона і зробила Тимчасом Центральна Рада, осудивши виступ петроґрадських большевиків, але зазначивши, що вимоги їх давно вже визнані нею слушними, ухвалила конечною необхідностию, в сей час, коли в Петроґраді нема уряду, і до стін його скликають ся цілі армії для братовбийчої війни і боротьби за владу, щоб уратувати Україну від ще гіршої розрухи й заколоту, негайно взяти в свої руки управлїнє Україною, і приєднати до 5 ґуберній, котрі вже визнали автономними, всі останні українські землї Росії а також доповнити Ґенеральний Секретаріят тими відділами, які не були затверджені тимчасовим урядом, призначивши на сї посади тимчасові ґенеральних комісарів в справах військових, доріг, почт і телєграфів, праці, правничих та харчових.

А на улицях Києва йшла кровава війна. Революційний ґарнізон не стерпів тої наруги, що розігнано та арештовано його депутатів не знати за що, і повстав проти війська, викликаного штабом з фронту і погромившого совіт, вимагаючи, щоби вся влада була передана Центральній Раді. Прибувше з фронту військо кидалось на ґарнізон, уявляючи, що бореть ся з повстанем „большевиків", і терпіло тяжкі втрати від гарматного та кулеметного огню, але скоро познайомивши ся з ситуацією, зрозумівши, що вони воюють проти домагань всього українського народу, а не „большевиків", всі відмовили ся дальше битись. Страйковий комітет зелїзниць відмовивсь перевозити військо для братовбийчої війни, тому підвозити сьвіжі сили не було спроможности, а штаб військового округа, зіставши ся без війська, утік. Тоді Центральна Рада призначила тимчасового команданта військовим округом, а ґенеральний комісар в справах військових приступив до виконаня своїх обовязків. І в Києві і в краю наступило заспокоєнє, а ґенерала Квецінського та комісаря Кірієнка вишукано і заарештовано. Представники Ґенерального Секретаріяту виїхали до ставки (головної кватири) верховного главнокомандуючого для вияснення становища і порозуміня.

У Петроґраді боротьба за владу продовжуєть ся вже коло двох тижнів. Два тижні нема в Росії уряду, нема ніяких розпоряджень, а потомлене війною і розрухами громадянство України радо зустрічає заходи Ґенерального Секретаріяту; навіть ті покацаплені круги горожан, котрі щойно й слухати не хотіли про владу Центральної Ради, тепер примушені визнати Ґенеральний Секретаріят за тимчасовий уряд України.

Київ, 19. листопада 1917 р.

Леонід К.

Мала Рада.

Засїдане 18. грудня 1917.

Першим був принятий законопроект про шкільне правлїнє, оголошений на попередних зборах Малої Ради.

Слово поза чергою даєть ся ґенеральному секретареви національних справ **О. Я. Шульгинови,** котрий зробив доклад про ультимат народних комісарів:

„Вчора ми отримали ультимат від совіта народних комісарів (з ґалерії підіймаєть ся сьміх); ми негайно зібрались, обміркували сей ультимат і дали свою відповідь. Докладуючи про се, Ґенеральний Секретаріят просить Раду дати свою відповідь, чи ми справедливо зробили чи ні?"

Салтан (у с.-р.): „Наша партія признає право на самоозначенє національности аж до відділеня. Сї гасла і большевики твердять давно. Ми їм вірили. Але вони показались такими-ж централїстами, як і правительство Львова і Керенського. Вони допускають самоозначенє тільки під своєю контролею і годі тільки, як Рада буде слухатись їх наказів.

„Теперішну боротьбу можна назвати боротьбою між централїстичним правительством Петроґраду і демократією України. Нам треба охороняти свою свободу, права і землю від наших ворогів, але як що можна не доводити діла до кровопролитя або можна зменьшити його, то треба звернути ся до великоруського народу, щоб розяснити йому політику народних комісарів що до України. З сим же самим треба звернути ся і до великоруського війська, котре пхають на кровопролитє.

„Рада повинна санкціонувати гу відповідь большевикам, яку дав їм Ґенеральний Секретаріят".

Ґенеральний секретар військових справ **Петлюра** повідомив зібранє про репресії, яких большевики допускали ся проти Українців на фронті.

„Секретаріятови стало звісно, що большевики думають захватити штаби фронтів. Але ми їх випередили (оплески).

„Се пройшло без пролитя каплї крови. Далї виснило ся, що большевики ідуть на Київ. Але тут також ми зробили заходи для розброюваня большевиків. Ми з фронту війска не брали, а обходились військами із запасу і тилу.

„Большевики почали оголяти фронт (Вигуки: „Ганьба!").

„Назначений головнокомандуючий фронту ґенерал Щербачов обіцяв підлягати урядови Української Народної Републики.

„Ультимат комісарів — се тільки початок аґресивних заходів проти нас...

„Тепер становище таке, що необхідно зробити заходи, щоби права нашої републики і народу не були потоптані. Ми будемо тільки відбиватись, але твердо і рішучо — скільки у нас є сили.

„Ми будемо — закінчує С. Петлюра —охороняти свої права, як того вимагає любов до свого краю і народу.

„Ми певні, що такими ідеями переняте наше військо (оплески)."

Після детального обміркованя справи Рада одноголосно (1—стримав ся) ухвалює таку резолюцію, внесену фракціями у. с.-д. та у. с.-р.:

„Вислухавши повідомленє Ґенерального Секретаріяту про ультимат з погрозою оповістити війну, який петроградська рада народних комісарів прислала урядови Української Народної Републики, а також про відповідь Ґенерального Секретаріяту на сей ультимат, задовольняючись оповіщенем Ґенерального Секретаріяту та змістом його відповіди петроградській раді народних комісарів, але разом з тим вважаючи необхідним, щоб уряд Української Народної Републики вжив усіх заходів для того, щоб не допустити викликаного радою народних комісарів взаємного пролитя крови української та великоруської демократій, Українська Центральна Рада переходить до чергових справ".

Засїдане затягло ся далеко за північ.

(„Нова Рада").

А. Гіляковський.

НАЙМИТИ.

Краю милий, краю любий!
Деж воля здобута?
Деж та слава синів твоїх,
Що розбили пута?
Що здобули тую волю,
Царський трон розбили,
Пригнічений, трудящий люд
Весь від сну збудили?
Нема вже їх... Віддячили
За добрі подїї —
Тих велетнів, тих лицарів —
Й сказать не посьмію...
Наглумившись, закували
В тяжкії кайдани...
От така то в нашім краю
Волечка кохана.
Схаменіть ся-ж, бо край гине,
Гине наша воля,
Усім жити тяжко стало,
Усіх гірка доля!
Що не день то кров ріками
Безупинно ллеть ся...
Німця в гості запросили,
А Німець сьмієть ся.
Схаменіть ся, недолюдки!
Воля вже розпнята,
Увесь край огнем палає,
Пійшов брат на брата!...
Кати, зьвірі люті!
Що ви наробили?
Була воля й нема вже її,
В крови утопили...
Продали край, а люд темний
Їм так сліпо вірить,
Тим наймитам Вільгельмовим...
Нам вже не посилить...
Військо з фронту розбігло [ся —
Годі воювати
Красше край свій любий, [милий,
Свій край мордувати.
На заміну Ленін збира
Червоних ґвардійців,
Веде Абрам їх на Київ,
А потім на Німців...
Україно, вільна пташко,
Ненько моя мила,
Не лий сльози по тій волї,
Бо в нас є ще сила.
Встане нарід український,
Щоб захищать волю,
Пійде дружно здобувати
Красшу тобі долю.
А ти, Абраме нікчемний,
Ми тебе чекаєм
Й твою банду розбишаків
Щиро привитаєм.
Тільки суньсяй й не рад будеш,
Безсердешний кате!
Всі ви наймити німецькі...
О, будьте-ж прокляті!

(„Засів"), 27. січня 1918 р.

Читайте „Свободу" і приєднуйте нових передплатників!

Своїми власними силами.

Нам, Українцям, вже таке судило ся, що від початку нашого державного і національного істнованя ми не мали вірних приятелів. Були в нас приятелі, але такі, які в найкритичнійшій хвилині зривали союз з нами; були такі, які в рішаючій битві переходили на сторону нашого ворога; а були й такі, які, користаючи з нашої хвилевої немочи, робили насильство над нами.

Коли в 1648 році гетьман Богдан Хмельницький розпочав безпощадну боротьбу з Польщею за вольности українського народу і покликав собі до помочи татарського хана, то під Берестечком, де рішала ся доля українського народу і польської шляхти, хан покинув війска Хмельницького, а самого гетьмана забрав у неволю. — Коли в Переяславі 1654 року Богдан Хмельницький заключив союз України з Московщиною, то Московщина, користаючи з нашої хвилевої немочи, не дотримала угоди, уневажнила союз і Україну зробила своєю провінцією. — А коли під грозою революції в 1848 році Австрія завела у себе конституцію, даючи всїм народам монархії рівне право національного, культурного й економічного розвитку, то сю конституцію пристосовано з часом лише до Німців і Поляків, а Українцям, Чехам і иншим народам оставлено конституцію на папери...

Таких фактів, таких болючих споминів є много в нашій історії. Тягнуть ся вони червоною ниткою від найдавнійших аж до теперішних часів.

Є народи щасливійші від нас; є народи, які мають ворогів, але мають і приятелів; є народи, які борять ся за свої імперіялїстичні інтереси, а прецінь демократичні держави, краї і народи є їх приятелями. А у нас нема приятелів; є лише вороги, або такі люди, що відносять ся до нас байдуже. Поляки, які сотками літ гнобили Українців, Білорусинів і Литовців, находять нині симпатії демократичних держав сьвіта, а Українці, які бороли ся за демократію, є нині ворогами в очах демократичних держав. І чому се так?

Чому нині, коли провадить ся війна демократії проти імперіялїзму, коли правда воює з неправдою, — демократичні держави не мають симпатії до України, до тої України, яка була першою републикою в Европі і 300 літ тому борола ся за демократичні ідеали? Чи може боротьба українського народу за своє власне істнованє не є демократичним ідеалом?

У нинїшній війнї заблисло сонце свободи многим поневоленим народам. Заблисло сонце свободи Фінляндцям, Литовцям, Білорусинам, Полякам, а також і нам, Українцям. Сотки літ ті народи бороли ся за своє істнованє; сотки літ вони провадили боротьбу проти ненависного царату і та боротьба скінчила ся їх побідою... Нині ті народи почали або пічнуть жити своїм власним житєм, пічнуть або почали вже будувати свою власну державу.

Деякі народи ликують, а у нас запанувало розчарованє. У деяких радість, бо їх щастем тїшать ся другі, а у нас, Українців, розчарованє, бо на наше веселе обличє ніхто не відповів усьміхом...

Читаєш пресу: московську, французьку, англійську, американську — уся вона тїшить ся здобутками Фінляндців, Литовців, Поляків і инших, але не тїшить ся здобутками Українців. Що більше: ся преса признає Полякам право навіть до чужих (литовських, білоруських, українських) земель, а нам відмовляє права до своєї відвічної землї, Холмщини. 15-міліоновому польському народови вони признають право до самостійного істнованя, а нас, 35-міліоновий український нарід, вони чомусь то хотіли би бачити дальше рабами.

Історія сьвідчить, що навіть у боротьбі за найдемократичнійші ідеали ми були все самі. Ми не мали ніколи нікого до помочи. У нашій найчорнїйшій годині, коли царат в Росії, а польська шляхта в Австрії знущали ся над нами, то анї з одної політичної трибуни не підніс ся голос протесту проти сього насильства.

Але се вже спомини. Ми вміли пережити ті часи, бо в хвилях розпуки у нашім таки народї зявляли ся мужі, які давали нам розраду. Вони казали нам, що будемо терпіти доти, доки остаточно не прийде час нашої побіди.

У нас не було приятелів і нема їх, але ми тим не смутимо ся, бо не в приятелях наша надія, але в нас самих. „Вся наша надія в нас, вся сила в народі" — каже проф. Михайло Грушевський, президент Української Центральної Ради. Ми самі були у боротьбі за наше істнованє, ми самі бороли ся проти панщини і проти царату — і побідили!

Також і нині український нарід повинен показати своїм ворогам і байдужим до себе людям, що у нього є ще настільки засобів, аби своєю власною силою, своїми власними жертвами збудувати свою власну і могучу державу.

А тоді вже „приятелі" самі зголосять ся до нас...

Від чого?

Від чого так нудно й сумно на души,
Вне так журливо буря десь в гаї?
Від чого молить ся й плакать перестав,
Голову туманить?... Скажіть, щоб я знав.
    Від того я плачу гіркими сльозами,
    Що зробились люди злими ворогами.
    От чого молить ся, вірить перестав,
    Бо думки й надії ворог мої взяв!
Чого-ж не щебече в кущах соловейко,
Чом не плава в морі білий лебедонько?
Чого се природа, зорі, небеса
Змарнїли, зблїднїли... пропала краса?
    Не щебече більше в кущах соловейко,
    Бо дуже змарніла мила, рідна ненька.
    Скотилась блискуча, гіркая сльоза,
    Бо на сьвіті правди щирої нема!
Від чого природа сном могильним спить
Й дзвін гучний сріблястий більше не гудить?
Чого-ж мовчать гори, й море не шумить,
Чого бідне серце млїє і скимить?
    Від того сумлїня, як темная мла,
    Що житє все стало одна суєта!...
    Від чого-ж о, Боже, кременні серця
    Не змягчить росою горяча сльоза?
Від того, що в людях кривда, суєта —
Нема в серцї віри, на шиї хреста!

Н. А. Непомиящий.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МАКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 1. цьвітня в галї церковній, о годині 1-шій пополудни. На тім мітінґу повинен явити ся кождий член задлятого, що буде вибирати ся новий уряд. Котрий член не явить ся на сїм мітінґу, буде караний після статута. — І. Когут, предс.; Н. Пухир, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ., Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся 7. цьвітня б. р., о 2-гій годинї пополудни. Просить ся Товаришів прийти на мітінґ і вирівнати свої залеглости, бо гроший більше не будеть ся виплати за тих, котрі довжні за місяць март. А ті, що мали заплачено на 3 місяцї, то за місяць цьвітень мають платити. — В. Верхоляк, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Сестрицтво Пресьвятої Діви Марії, від. 119, подає до загальної відомости, що на піврічнім мітінґу дня 10. марта с. р. зістав вибраний отсей новий уряд: Марія Омелян, предс.; Катерина Шубеляк, заст. предс.; Марія Колодкевич, секр.; Марія Омелян, заст. секр.; Марія Літипло, кас.; Анна Мацюпа, заст. кас.; Текля Бортник і Марія Білан, контрольорки. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої недїлї по першім. — Марія Омелян, предс.; Марія Колодкевич, секр., Марія Літипло, кас.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє всїх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 31. марця б. р., точно о годині 2-гій пополудни, в галї німецькій при Бутонвуд ул. На тім мітінґу повинен кождий член явити ся, бо маєть ся пару справ полагодити. Сї справи, котрі возьметь ся під голосованє, то для добра членів, а на користь братства. Також просимо старих і нових членів, котрі погубили свої відзнаки, і новопринятих, котрі ще не мають відзнак і шапок, щоби прийшли на сей мітінґ, а отримають шапки і відзнаки. Тож кождий член повинен прибути на сей мітінґ, аби потім не нарікав, що він не має сього або того, або не чув сих справ, котрі мають сего мітінґу рішати ся. — А. Вавринко, пр.; Н. Воркун, кас.; І. Семенина, секр.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Хв. Урядови У. Н. Союза за признане менї з фонду убогих запомоги в сумі 50 долярів, які я отримала через місцевий урад, котрий доручив менї гроші в так нещаснім положеню і ще дотого у шпитали в такій довгій постели, бо вже 9 місяців моя слабість триває. Не маю сил Вам віддячити ся тепер, тілько Бога прошу, аби я ще піддужала. Отож відзиваю ся до вас, Сестри. Вступайте громадно до У. Н. Союза, бо в разї якого нещастя ніхто вас не поратує, а від У. Н. Союза прийдуть вам з помочию. — Марія Камінська, членица 36 відділу У. Н. Союза в Рочестер, Н. Й.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінники книжок до друкарні „Свободи".

Karefull Kook Kitchens — **Кухня для робітничих родин**

ЗУПА ПРОДАЄСЬ ДО ХАТ 6 ЦЕНТІВ — МЯСО ПРОДАЄСЬ ДО ХАТ 6 ЦЕНТІВ

Новоснована компанія, котрої цілею є давати добре їдло працюючим людям по найнизшій ціні — се найновійша вість на Іст Сайд міста Ню Йорку.

Знаменита і економічна система при закупні продуктів, уможливлює сїй компанії продавати страви по так низьких цінах:

1. Пайнт знаменитої зупи.........
2. Великий кусень свіжого, пареного мяса, без костий.......... **6 цт.**

Ся кухня є не лише великої ваги для родин, яких муж і жінка працюють, але також і для родин, яких жінки остають в дома і варять страву для мужів. Бо неможливо є для нікого купити за так низьку ціну так добру і так много страви навіть в сирім продукті, як дає ся компанія вже готову до їди.

Тикети будуть продавати ся по 6 цнт. один.

Кожда особа може купити до хати страву складаючу ся з зупи і мяса по...................... **6 цт. за порцію**

В день отвореня 4-го марця одержить кождий хто купить один тикет на зупу ОДНУ ПОРЦІЮ МЯСА ДАРОМ.

Не забудьте принести свое начиннє.

94 First Ave., межи 5 і 6 улицею **New York City.**

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Єсли ви терпите на нову або застаріду хоробу і не дістали жадної помочи у спеціялістів,

Прийдіть до мене — а я доведу до результату

скоро, тревало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тім самім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного специялиста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що Ви вступили на дорогу яка веде до здоровля.

Коли Ви терпите

хронічні болї голови, заворот голови, привиди, маячить ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болї в карку і хребтї, ревматизм в суставах, слабість горла, шкірні клопоти, недомаганя жолудка і кишок, невральгічні болї, виступи на язику і запір. Прийдіть до мене. Найновійші і признані наукові методи лїченя при застосуваню ЕЛЄКТРИКИ І ВДИХУВАНЯ запевнить Вам по всі часи можливі успіхи.

ПОРАДА ЗОВСІМ ДАРОМ. ПРИЙДІТЬ НИНІ.—НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.

Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ, 146 East 14th Street, Напроти Tammany Hall, NEW YORK CITY

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6 до 8. В неділї і признані сьвята: від 10. до 2. в полуд. лише

ОСІБНИЙ ПОЧЕКАЛЬНИЙ ПОКІЙ

Коли чоловік є хорий

то першою річию, яку він хоче знати є де знайти доброго лїкаря".

Коли звернете свої кроки впрост до заведеня Др. Кафмана, 607 Маркет Стріт. Філядельфія, то знайдете практичних спеціялістів за якими шукалисьте без страти часу і гроша на инших лїкарів.

Коли його відвідаєте то зауважите, що лїкар є дуже обережний в видаваню діягнози вашої слабости; то є, що він шукає докладно нащо Ви хорі. Його заведенє є заосмотрене в модні і докладні апарати, так що коли потреба аналізи крови, хемічної аналізи мочи, оглянетя лучами Х-рей, або що иншого, то він має під рукою для Вас. При помочи тих розслідів докладного розслїдженя недуги мущин, неможливим є помилка.

Лїкар скаже Вам яка є умірковaна ціна за лїчене. Жаден чоловік не може відійти задля браку гроша. Кождий робітник може числити на поміч лїкаря, наколи може сплачувати йому належитість тижнево або місячно, як може, а його оплата задля його великої практики є так низька, що жаден хорий не повинен обавляти ся йти до него. 21-33

Його інституція має кождий найновійший апарат до оглядання хорих: Статік, Ґалванік, Фарадік і Гай Фріквенсі Електрісіти; Озоне Інгалаторіюм, Електрік Осцілаторс) і инші модерні апарати.

ВІН ЛЇЧИТЬ ВСІ НЕРВОВІ, ХРОНІЧНІ І ЗАДАВНЕНІ НЕДУГИ, ЯК: СЕРЦЯ, ЖОЛУДКА, УТРОБИ, НИРОК, ПОЗНАКИ МОЧОВІ.

Прийдіть до него і станьте здоровим.

Оглядини і порада даром.

ОПЛАТА НИЗЬКА І МЕДИЦИНИ ДАЄСЬ.

DR. CAUFFMAN, 607 MARKET STREET, Philadelphia, Pa.

ГОДИНИ: від 9-ої рано до 8-ої вечер; в неділї від 10-ої рано до 1-ої попол.

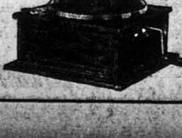
НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одиниці, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має якийтакий гріш, той не повинен жалувати його на свою ґазету.

Даром! Цілковито даром!

Кождий з вас дістане на сьвята в презенті позолочуваний чудовий годинник. Коверти його незвичайно сильні, закручені на ґвінтя, хіх чистий і звінкий. Ніколи не спішить, ні не відстає, ні направи не потребує. Годинник сей одержите даром коли замовите собі у нас грамофон. Величина його 14 цалів широка, 14 довга а 10 висока. Зроблений з магонового дерева, украшений красними фіґурами. Грає дуже звучно і чисто дорого. Коли вам тяжко на серцю він вас розвеселить, коли почуєте звук української пісні, вам здасть, що ви в рідній стороні між своїми забавляєтесь.

Будова його так величава, що дійсно може бути прикрасою каждої кімнати. Долучуємо до него 4 пісні або музичні продукції. 1000 голок даром. Сей годинник і грамофон разом коштує лише 89.95 В замовленю долучіть $1.00 задатку, решту заплатите при відбираню товару. 31-40

Standard Supply Co., 1031 N. Paulina St., Chicago, Ill.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Мендак Іван, член від. 107. Вступив до У. Н. Союза 31. марта 1917 р. Походив з села Просік, пов. Сянік, Галичина. Помер на сухоти дня 2. січня 1918 р.

Вітенько Лука, член від. 170. Вступив до У. Н. Союза 22. марта 1910 р. Походив з села Черніхівці, пов. Збараж, Галичина. Помер на сухоти дня 2. січня 1918 р.

Поточняк Іван (стар.), член від. 229. Вступив до У. Н. Союза 27. серпня 1905 р. Походив з села Брезова, пов. Добромиль, Галичина. Помер на спухлину черевної оболони дня 27. грудня 1917 р.

Цапик Стефан, член від. 244. Вступив до У. Н. Союза 24. цьвітня 1909 р. Походив з села Морохів, пов. Сянік, Галичина. Помер на сухоти дня 15. січня 1918 р.

Очута Іван, член від. 28. Вступив до У. Н. Союза 19. лютого 1910 р. Походив з села Черетичніш, стол. Гуменс, Угорщина. Помер на грудну недугу дня 11. лютого 1918 р.

Куйбіда Ілько, член від. 42. Вступив до У. Н. Союза 31. серпня 1916 р. Походив з села Букачівці, пов. Рогатин, Галичина. Зістав забитий в майні підчас праці дня 25. лютого 1918 р.

Живиляк Іван, член від. 179. Вступив до У. Н. Союза 31. липня 1916 р. Походив з села Домомостиска, пов. Мостиска. Галичина. Помер на сухоти дня 7. лютого 1918 р.

Бурщик Ілько, член від. 186. Вступив до У. Н. Союза 30. червня 1910 р. Походив з Мікаду, Па., Злучені Держави. Помер на сухоти дня 2. лютого 1918 р.

Роздільська Анастазія, членкиця від. 350. Вступила до У. Н. Союза 29. цьвітня 1916 р. Походила з села Явірє, пов. Ясло, Галичина. Померла на сухоти дня 7. лютого 1918 р.

В. І. П.

РОДИМЦІ!

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза бо се одинока і найбільша українська орґанізація в Америці.

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N., P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Заходом Тов. Ґім. Січ перший раз в Бріджпорт відбуде ся

СЬВЯТО

в честь незабутого кобзаря Т. Шевченка

ДНЯ 31. МАРТА 1918.

в Українськім Народнім Домі під ч. 108 Кошут стр.

ПОЧАТОК ТОЧНО О 7. ГОД. ВЕЧЕРОМ.

ПРОГРАМА СЬВЯТА.

ЧАСТЬ І.

Вступне слово .... тов. Іван Бойко
Відчит про Т. Шевченка .... тов. Д. Поступенко
„Мені однаково", декламация .... тов. Іван Каблак
„Розрита могила", декламація .... тов-а А. Бойко
„Чигирин", декл. .... тов-а А. Сенчик
„Суботів", декл. .... тов-а М. Кузів
„Холодний яр", декл. ... тов-а А. Вучаста

ЧАСТЬ ІІ.

СЦЕНІЧНИЙ ОБРАЗ „НА МОГИЛІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА"

відограють члени Січовики.

Дієві особи:

Подорожний .... тов. Никола Варій
Селянський хлопець ... тов. Іван Каблак
Старий Бандурист ... тов. Никола Ганич
Закінчене сьвята .... тов. І. Бойко

Дорогі Братя і Сестри! Кождий культурний нарід знає свою історію, письменників, поетів, композиторів і взагалі великих мужів, котрі за народ і для народа своє житє жертвували. Таким був Т. Шевченко, що через ціле житє не зазнав вільної хвилі, скитавсь по тюрмах і засланю за те, що голосив слово правди.

Дорогі Братя і Сестри! Не лишаймо ся по заду других культурних народів! Забудьмо роздори, а зі щирим серцем відсьвяткуймо той день 31. марта с. р. так, як пристало на добрих синів Неньки-України. Запрошуємо щирих Українців і Українок з Бріджпорт, Савтпорт, Конн., і з околиці. 37

ЗА КОМІТЕТ ТОВ. ҐІМ. СІЧ.:

Ник. Варій, кошовий; Іван Каблак, писар; Кирило Рубанець, скарбник.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ОСТОРОГА.

Якийсь панок волочить ся по сусідних околицях Джерзи Сіти і представляє себе між моїми знакомими, що він є уповажнений мною просити їх о хвилеву позичку на закупно друкарської машини. Таку вість дістав я з місцевости Елізабет,Н.Дж.

Я отсим перестерігаю всіх знакомих, щоби стереглись перед сего рода ошустом.

А. САВКА.

Пошукую своїх двох братів **НИКОЛАЯ І ІВАНА КИБА**, котрі походять з Говилова Великого, пов. Гусятин, Гал. Перебували довший час в Канаді. Хто би про них знав або вони самі, зволять зголоситись до: 36-38

MICHAEL KYBA, 506 Second Ave., New York, N. Y.

Пошукую свого брата **МИХАЙЛА ВИННИЧУК**, з Колачковець, пов. Коломия, Гал. Він перебував в 1913 р. в Буенос Айрес, в Пол. Америці. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись до: 6-41

TESSIE KYBA, 506 Second Ave., New York, N. Y.

Пошукую свого брата **ПЕТРА НАУМОВИЧА**, походить зі Збаража, Галичина. Мав перебувати в Дітройт, Міш. Хто би з моїх краянів о нім знав, або він сам зволить мені донести на адресу: 36-38

WASYL NAUMOWYCH, 315 Henderson St., Jersey City, N. J.

Пошукую своєї сестри **МАЛАНКИ КОЗІЙ**, з села Фасівки, пов. Скалат. Перебувала в околици Філядельфії. Хто би о ній знав, зволить зголоситись на адресу: 36-38

WASYL KOZIY, 30 Ellem St., Waterbury, Conn.

Пошукую своєї товаришки **ОЛЬГИ ВОЛОШИНСЬКОЇ** в дуже важній справі. Прошу голоситись на адресу: 37-39

EUGENE CHAHARYNSKA, 105 Boyden St., Woonsocket, R. I.

Онуфрій Олійник, находячий ся в італійськім полоні, пошукує Семка Тараса з села Нитерпинець, пов. Зборів, котрий перебуває в Злуч. Державах. 37

Пошукуваний зволить зголосити ся до адмі. „Свободи" по адресу полоненого, залучаючи 3-центову марку на пересилку.

В важній справі пошукую **ІВАНА ПАЙО**, *родом з Вислічка, пов.* Сянік. Мав перебувати в околици Пітсбурґа. Дам красний дарунок, хто подасть його адресу, або він зволить зголоситись до: 37

DMYTRO MASLEY, 124 Cottage St., Auburn, N. Y.

Пошукую свого шваґра **ФЕДЬКА БАБІЙ, ІВАНА ВАНДИЧ і ДМИТРА ВАНДИЧ**, родом з Нового Села, повіт Рудки. До Злучених Держав приїхали в серпни 1913 року і перебували в околици Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: 36-38

MACIEJ LOPUSZYNSKI, Box 447, Mt. Union, Pa.

Пошукую свого краяна **ПЕТРА ҐУДЗОВСЬКОГО** з села Скоморохи, пов. Бучач; мав перебувати в Йонґставн, О. Хто би о нім знав або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 35-37

NICH. MARKIW, 240 Fulton St., Buffalo, N. Y.

Пошукую свого краяна **МИКОЛУ ШИЛИТВУ** з села Костільники, пов. Заліщики. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: 35-37

ONUFRIY STRANSKI, P. O. Saginaw, Hornby Junction, Minn.

ФОНОҐРАФ, кабінет, вартости $40.00, з гарними рекордами, на продаж за $8.00. Все в добрім стані. Голоситись: 33-44

321 E. 6th St., Room 2, New York, N.Y.

УКРАЇНЦІ! З причини фамілійного непорозуміня **ПРОДАМ 126 АКРОВУ ФАРМУ**, земля орна і урожайна, 84 акрів орного поля, 4 акри грубого цукрового ліса, а решта пасовиско, 10 коров, бугай, одна ялівка, 2 коні, 5 безрог, 25 курок, добрі будинки всі знаряди фармерські. Фарма продасть ся тано, бо просто від властителя. Добра спосібність. Хто купить непожалує. Ціна $3800, готівки $2300, а решта на легкі річні сплати. По інформації писати до:

F. GLOWSKI, Road 2, Glenfield, N. Y.

Пошукую своєї жінки **КАТЕРИНИ КРАЛОВСЬКОЇ**, замужна **БУТРИЙ**. Дам $5.00 нагороди, хто подасть її адресу. 37

THEODORE BUTTREY, Box 78, Burnham, Pa.

ДОБРА НАГОДА!

Нащо Вам купувати фарму у аґентів або в компанії, коли я маю три власні фарми на продаж. Продам всі або одну з них. 1) 40 акрів землі, добрий ліс, около 20 акрів орної землі а решта пасовиско і ліс. $1500 на сплату. — 2) 80 акрів, 40 орної а решта пасовиско і ліс, старі будинки, потік тече коло хати, фарма обсіяна сіном а 11¾ акра засіяно пшеницею. Ціна $3.000, половина готівкою. — 3) 77 акрів, 50 акри під плуг, а решта пасовиско і ліс, потік тече коло хати, хата нова на 8 кімнат, новий шпихлір, стодола не нова але добра, молодий сад і стайня, один акер приносить около $300.00 приходу. Всі три фарми є в купі. Хто купить не пожалує. Кождому ручу, що фарми сподобають ся. По всі інформації пишіть до мене, властителя. 37-41

A. PELECH, R. F. D. No. 2, Cranesville, Pa.

МАРІЯ ВАЛЄВСЬКА

СТАРОКРАЄВА АКУШЕРКА

39 Ave. A, (cor. 3rd St.) NewYork,N.Y.

поручає П. Т. Землячкам свої услуги. Робить також масажі і ставляє баньки.

Фарми і лоти на продаж!

Коли хочете купити фарму дешево і на добрих услівях і не ошукатись, напишіть до свого краяна, котрий спродає фарми і лоти вже через 15 літ в місцевости, де є богато Українських фармерів, українські штори, 6 фабрик а 7 будують на 10 акрах. Робота іде день і ніч. Платня добра, приїзджайте сейчас а не пожалуєте до: 31-40

HARRY FANOK, Whippany, N. J.

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОҐИ ріжних річий: як: годинників, даньцушків, перстенів, музичних інструментів, рекордів, бритов, светрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, коляди і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40

AMERICAN SALES CO., 1926 W. Huron St., Dept. H., CHICAGO, ILL.

ДАРОМ! Кождий дістане каталоґ найгарнійших річий і ще нечуваних — даром, — хто надішле нам свою адресу і залучить 4 цнт. марку на оплату пересилки. 17—

International Sale House, 1 Union Square, New York City.

НОВІ ОБРАЗЦІ

правдиві фотографічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН в чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєсь в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або моні-ордером.

OWENS PUB. CO., Box 167, Woodcliff Lake, N. J.

МАЮ **КРАВЕЦЬКИЙ** штор до винайму; відповідне місце, помежи нашими людьми, для доброго зарібку. По інформації прошу голоситись на адресу: 37-40

WASYL BEDNARCZUK, 1 E. Smith St., Herkimer, N. Y.

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болїв плечий, коленя і болїв грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж царку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 14ч—

MIKE FEDIW, 3 WASHINGTON AVE., HASTING ON HUDSON, N. Y.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Нововинайдена патентована мастъ

„САЛЬВА",

котра є вироблювана зі старокраєвих зїл, вилїчила богато людий в ріжних місцевостях, а в самім Вільмінґтоні многі люди зістали вилїчені з застарілих і кільналітних ран. Ся мастъ ґоїть рани від попеченя, потовченя, прищі всілякого рода і т. п.

Прошу замовленя слати на адресу:

JURKO SAGAN 22ч46, 414 Queen St., Wilmington, Del.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: історії, повісти, оповіданя, байки, казки, поезії, співаники, молитвенники, образи патріотичні, релігійні і много инших річий. Пишіть по катальоґ на адресу!

UKRAINSKA KNYHARNIA, 66ч- 168 E. 4th Street, New York, N. Y.

R. J. Glick АҐЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цїлковита іскора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 East 14th Street, New York City. Телефон: Stuyvesant 933.

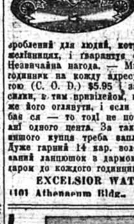
ФАРМИ!

МАЄМО НА ПРОДАЖ більше число фарм ріжної величини і ціни, о дуже добрій землї, обсіяних, з будинками і інвентарами, положених близько таких міст як Ню Йорк, Філядельфія, Бостон, Балтімор і инших фабричних міст і місточок, в котрих суть школи, церкви, фабрики, штори і стації колїйові. Дуже догідні услівя сплати. По близші інформації пишіть на адресу: 19ч—

Ф А Р М И,

c/o American Ukrainian Exchange, 520 E. 6th St., New York, N. Y.

РІК ОСНОВАНЯ 1893.

$5.95

Im. з 21 каміннями ЖЕЛЇЗНИЧИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безуслівно точно і є спеціяльно зроблений для людий, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.95 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок в дармовисом додає ся даром до кождого годинника. 99ч—

EXCELSIOR WATCH CO., 1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill

МОДНІ УБРАНЯ

До Моїх Дорогих Приятелів:

Заощадіть для себе сей дохід, який забирає рітейлер а купуйте Ваші удяги впрост у фабриканта. Коли їм оплачуєсь купувати у нас, то і Вам напевно оплатить ся. Ми тепер одержали 5,000 ярдів сукна на убраня і плащі. Можете до нас зайти кождого дня в тижни а навіть в неділю, бо у нас є отворено кождого дня аж до 9-ої год. вечер. Коли хочете убрати ся модно за малі гроші, то прийдіть до нас і прилучіть ся до нашої армії вдоволених і модно убраних костюмерів. Маємо з спеціяльно грубого синого „серджу" і з гладким передом убраня, сподні „пеґ-топ" і довгі сурдути. Відвідайте мене. 105ч141

S. LEVINE, 471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ

115 Ave. A., NEW YORK, N.Y. Telephone: Orchard 2588.

Українська Реставрація

ПОДАЄСЬ ДО ВІДОМА ЗАГАЛОВИ НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ що з днем 31. марта 1918 р. отвираєсь

Українська Реставрація В. ЛАЗУТИ

74 St. Mark's Place, New York City. 74 E. 8th Street.

КУХНЯ ВЕСТИ МЕ СЯ НА СТАРОКРАЄВИЙ І АМЕРИКАНСЬКИЙ СПОСІБ. ЗАХОДІТЬ, А БУДЕТЕ ЗАДОВОЛЕНІ. — РУЧИТЬ СЯ ЗА ДОБРУ ОБСУЛГУ.

Dr. SAMUEL COHEN, ДЕНТИСТ-ОПЕРАТОР, Телефон Orchard 1366. 104 SECOND AVE., cor. 6th St., NEW YORK CITY.

Вириває зуби при застосуваню електрики, ґазу або згущеного воздуха. Нема болю. Вся робота ґарантована. Всі містки до зубів з 22 К. золота. Для бідних приймаю тижневі сплати по $2.00 і $3.00. Дітям вириваю зуби даром. Витніть се оголошене і принесіть з собою а ми оглянемо і вичистимо Ваші зуби безплатно. 13-51

Богато людий недужих. Чому? Бо не зовсім правильно вилічені.

Dr. S. P. MANSHIP

дасть пораду для Вашого здоровля таку, як потреба вимагає.

Ми лїчимо успішно всі хронічні, нервові, кровні, нашкірні і инші недуги.

Ми примінюємо найновійші методи лїченя, які скоро і певно Вас вилїчать.

МИ НЕ ЛЇЧИМО, ЯК ПІЗНАЄМО, ЩО ХОРИЙ Є НЕ ДО ВИЛЇЧЕНЯ.

В нашім офісі лїчимо мужеські і женські недуги при 20-лїтнім досьвіді і при помочи всіх засобів. Лїчимо при помочи електрики і механічних приладів, котрі мають признанє військових лїкарів і то є наша спеціяльність при лїченю всіх недуг.

Говоримо Вашою мовою — **Prof. Dr. MANSHIP** наслідник проф. Dr. SLOAN-A — Напроти склепу Kaufman Baers

408 SIXTH AMENUE, СПЕЦІЯЛІСТ, PITTSBURGH, PA.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: Щодня від 9. рано до 8. веч.; неділї від 9.30 до 1-ої в полуд.

Недужі мущини і женщини

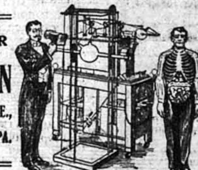
ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРА СПЕЦІЯЛІСТА.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Ї МОЖНА НАЙТИ,

і вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR **Dr. ALDEN** 717 LIBERTY AVE., PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої. В неділї від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли віддасьте ся його опіці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіння і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне урядженє. Все тут як найліпше для недужих людий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне застосоване найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіннях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при примінeню найновійших метод у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в крижах, втрату памяти, бите серця, слабість нирок, задумчивість, пригноблене, болї голови, хрощі, привиди, ослаблене членів тїла; болячки, скірні викиди, катар, пече Вас горло, болї жолудка і в крижах, болї горла, горячку, запір, ревматичні болї, прищі? Сї як і другі недуги є першою проявою яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини упевнять Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я поможу Вам в скорім часї. Я лїчу сам причину недуги а її симптоми уступають скоро. Памятайте, що порада є зовсім безплатна. — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лїкарської. Зволїкане є небезпечне. 77-89—

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ

НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь хронічну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без ніякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нічого. Цілковита фізична екзамінація при примінeню X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часї. Я лїчу саму причину стану недуги а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне примінене найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіннях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при примінeню найновійших метод у лїченю:

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я раде розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїчене хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Раде Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8. — **DR. LEWIS** 749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York — В неділї і сьвята від 10. до 2. попол.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

ДОПИСИ.

З HAMTRAMCK, MICH.

Вороги Українського Народного Дому.

Шановним читачам „Свободи" вже відомо, що в Дітройт на Іст Сайд Гамтрамк є Укр Нар. Дім, який побудований 1915 року. Тож тепер я хочу подати до загального відома про діяльність У. Н. Дому і його ворогів.

Ще від 1912 року, як лише заснувало ся товариство ім. М Січинського, відділ 146 У. Н. Союза, була гадка межи членами сего товариства, щоби побудувати свій власний дім. І дійсно ся добра думка не пропала. В роцї 1915 пару визначних членів тов-а ім. Січинського, як Д. Доскоч, І. Бойко, І. Тригук, С. Поторока, І. Рунька і прочі члени зачали будувати Нар. Дім з дуже малим капіталом, бо заледви з 300 долярами, які назбирали протягом трох лїт. Тодї як вже льота під Н. Дім була куплена, позичили пару членів по 100 по 200 долярів і сьвяте діло докінчило ся.

Коли Н. Дім був укінчений, завязало ся тодї товариство Укр. Нар. Дім, якому тов-о ім. Січинського передало сей дім і зрікло ся всякого права до сего дому. І наняли адвоката, щоби зробив корпорацію народної інституції під назвою „Український Народний Дім".

Від тодї в Дітройт зачала ся народна робота. Люди приходили до сего дому, інтересували ся ним, відгравали представленя, уладжували концерти і вечерки, давали відчити, устроїли навіть курс англійської мови — одним словом: Українцї в Дітройт збудили ся з твердого сну і почали народне дїло.

Тодї деякі одиницї, як Федюшка, Починок і прочі, видячи, що люди без них можуть щонебудь зробити, вписали ся в члени Нар. Дому з тою гадкою, що колись за 25 центів візьмуть 25 долярів. Правда, з початку вони працювали в згоді з другими одиницями для добра сего Нар. Дому, бо видїли, що їх є замала сила, щоби взяти в свої руки Укр. Нар. Дім.

Аж на нещастє наднесла біда Кратових учеників з Канади — Ткачука й Дмитришина. Вони як іно приїхали, заложили собі товариство обрізанців, яке навіть мало пару мітінґів в Укр. Нар. Домі. Але се товариство довго не утримало ся, бо люди відразу пізнали, хто то тим товариством орудує... Тодї вони, видячи, що приходить конець товариству обрізанців, розвязали його, а натомісць завязали С. П. ч. 8 і заразом вступили в члени Укр. Нар. Дому. Тодї злучили ся з ними Федюшка і Починок, і давай робити кириню в Н. Домі, гадаючи, що членів решта повідступає, а вони зіставлять ся і візьмуть Укр. Н. Дім на соціялїстичну партію. Але біда, що члени увиділи їх підступ і зачали вести аґітацію против них.

Тодї вони побачили, що їх противники мають перевагу в членах, отже напровадили собі пейсатих жидів з Гейстінґ стріти і вписали їх в члени яко Українців, і сейчас зачали боротьбу, говорячи, що дім є соціялїстичний (нїби циганський), бо їх є більшість, і переводили всякі ухвали на свою руку, а навіть поставили внесенє, щоби зробити реорґанізацію і виробити нову корпорацію під назвою Дім Робітничий, чи якось-там.

Тодї противні їм члени, видячи, що дім може упасти, або перейти в жидівські руки, як се зробили тісамі Кратівцї у Вініпеґу, користаючи, що адвокат корпорації ще був не укінчив, пійшли і відкликали, значить, що тодї ще тов-о ім. Січинського мало дім у своїх руках, як корпорація була затримана.

„Інтернаціонали", видячи, що нічого не вдіють, подали справу на суд, оскаржуючи тов-о ім. Січинського і пару противних їм членів, аби Нар. Дім передати в їх руки, а нї, то заплатити їм якусь часть маєтку з сего Дому. Вони викупили варант на сих членів, забороняючи їм вступ до Нар. Дому.

Тодї тов-о ім. Січинського наняло собі адвоката і заразом замкнуло Укр. Н. Дім, аби не дати їм користати з него. Дім був замкнений пару місяців з причини, що суд відкладав справу з дня на день, а рівнож що адвокат був виїхав на вакації. Але конець кінцем прийшов суд. Судія, вислухавши обі сторони, сказав, що найліпше булоб, як би обі сторони самі погодились і не тратили часу і гроша на так марну річ. Адвокат заявив, що тов-о ім. Січинського і решта прихильників Нар. Дому справу вигралиб, але що їх більше будуть коштувати кошти суду і адвокат, ніж сей дім вартує. Тодї рад-не-рад обі сторони вибрали комісію, щоби залагодити сю справу. І погодили ся сплатити Кратівцям 1.000 долярів під тим услівєм, що вони тратять вже всяке право до Укр. Н. Дому. І взяла їх шайка тих 1.000 долярів, не звертаючи уваги на се, що беруть їх цїлком дурничкою, не зважаючи що се народне добро, за котре будуть колись відповідати перед народом, та що вони не причинили ся нї за макове зерно до сего дому, котрий їм виплатив свою кервавицю.

І помимо того, що вони називають ся якимись велебними соціялїстами, вони здерли останну шкіру з такихсамих робітників, як вони самі.

Ну, і дехто сказав би, що вже скінчили ся роздори, що вже може „товариші" наситять ся тою тисячкою, тай дадуть спромогу працювати одиницям як і загалови для сего Нар. Дому. Але вони нї, іно далї, як вперед, лише трохи хитрійше. підсувають ся, або посилають хрунів, аби далї кирилити і розбити сю народну сьвятиню. Але про се буде мова дальше якими способами вони хочуть здобути сю народну хатину.

Як іно погодили ся обі сторони, оставші члени Укр. Нар. Дому виробили нову корпорацію під назвою „Укр. Нар. Дім", як було вперед постановлено, а тов-о ім. Січиньского припоручило членам, І. Бойкови і М. Процьковому, на котрих імена записана була земля, на якій стоїть Укр. Нар. Дім, переписати сю землю на нову корпорацію. І від тодї тов-о ім. Січинського раз на завше стратило право до Укр. Нар. Дому і від тодї зачала ся знов робота в Нар. Домі і йшла гарно більше ніж рік. Всї члени працювали разом у згоді і помагали виплатити як найскорше сей дім. І так може булоб ішло далї, колиб не пару хрунів, яким перевернуло ся в мозку Вони ґвавту що мітінґу вносять внесеня, щоби знова змінити корпорацію, бо ся не відповідна, — певно тому, що в статутї є зазначено, що Дім не може перейти на жадну соціялїстичну партію, ані на инші радикальні чи релїгійні секти. Вони хочуть і назву зміняти, бо їм, яко інтернаціоналам, не годить ся належати до Укр. Нар. Дому, в якім мають право всї Українцї без ріжницї їх поглядів. Кирильники хочуть конче назвати його „Циганський дім", чи „дім панів без вітчини". Тодї — кажуть — буде ліпша робота в нїм і борше виплатить ся. Колиб ми виділи, що вони дійсно будуть працювати, або працюють тепер де при иншій партії, тодї би хтонебудь сказав: „Га, можливо, що вони мають рацію". Алеж бо ми видимо, що вони в своїй партії не мають ладу і жадної роботи нема, а як роблять яке підприємство, то завше мають недобір. Або на мітінґах замісць провадити якусь дискусію поучаючу, або дати відчит, то вони судять противних їм членів, що десь-там орґанізатор Магміт посварив ся за якусь-там дівчину...

Я не дивував би ся, колиб вони перейшли на соціялїстів зі свого власного переконаня, але таким способом переходити на соціялїзм і називати себе соціялїстом, то дуже сумно, бо як би такі всї соціялїсти були, як вони, то дуже підло стоялаб соціялїстична партія. А вони кричать, що вони мудрі, бо соціялїсти, хоч я певний, що неодин з них навіть не розуміє, що то є той соціялїзм. Про се я вже переконав ся.

Ви, панове, не гадайте, що вам вдасть ся так зробити, як зробили ваші попередники. О, нї! Ви тепер вже закороткі, помимо того, що вам помагають ваші попередники і бунтують вас, бо самі не мають вступу до Нар. Дому. Вас ще нераз треба вибити по пиці, щоби ви знали і могли оцінити народне добро, або могли взяти в свої руки сей Народний Дім. Ви, панове, будьте чесними людьми тай нікого не ображайте і не насьмівайте ся, що хтось-там читає „Свободу", а не „Робітника". Ви візьміть собі та прочитайте „Свободу", „Народну Волю", „Український Голос" і инші українські часописи, а тодї побачите, де правда. Але як ви будете читати самого „Робітника", то дуже кепсько буде коло вас, бо чоловік як хоче когось критикувати, то мусить читати инші часописи!

На закінчене скажу слово до членів Укр. Нар. Дому. Дорогі Товариші! Вас вже навчило раз, як приймати голоту в члени Укр. Нар. Дому. Ви знаєте, що голота стоїть в сім домі лиш на те, щоби скористати з него і взяти знова другу тисячку, бо вже їм не стало на пулї й инші потреби. Ви повинні покласти раз конець всяким заволокам, котрі окрім кирилї більше нїчого не потрафлять. А Вам самим треба взяти ся до праці щирійше і з більшою енергією, щоби як найскорше виплатити сю народну хатину. Я знаю, що з Н. Домом не є так зле, як собі представляють вороги. Дім при нашій помочи заробить собі все, щоби заплатити податок, електрику і таке инше, а крім того що місяця віддаєть ся довгу по 50 до 100 долярів. Ну, чого-ж нам більше ще треба, або пощо чам говорити, що нема кому працювати для Н. Дому. Коли приглянути ся близше, то побачимо, що при Укр. Н. Домі є найвідповіднїйші сили як до представлень так і до инших підприємств.

Маємо пару дївчат, як Е. Цїсецька, М. Підгайна, Д. Гривнаківна, П. Водюківна, М. Мароківна і прочі, котрі вже працюють щиро для добра Українського Нар. Дому більше ніж 2 роки — ще від початку, як іно дім побудували. Тож, Братя, лише візьмім ся до праці, а побачите, що всяке лихо дасть ся направити, а тодї для кирильників місця не буде в нашій громаді. Але як зачнемо спускати ся один на другого, або на старого Доскоча, то буде зле, бо він вже досить напрацював ся для сего дому, то і не схоче сам далї на него робити.

Тож вперед, Товариші, з закоченими рукавами, бо велика кара постиглаб Вас, колиб Ви допустили до упадку сеї народної сьвятинї, або передали її в руки якійнебудь голотї; бо коли вони не мають вітчини, то не треба їм своєї хати. А ми маємо свою вільну Україну, то нам і треба своєї хати, бо лише в своїй хатї своя правда і сила і воля!

Вірний син України.

З TROY, N. Y.

Театральне представлене.

В неділю, 3. с. м., у гали церкви св. Николая аматорський кружок відограв драму в трох актах „Страйк". Церковна га719 була прибрана дуже гарно, а всї аматори відограли свої ролї знаменито, за що глядачі нагородили їх грімкими оплесками.

Ролю жида грав Петро Покида, котрий вдав наче справдішний артист. Слухачі не могли натїшити ся ним та разраз обсипували його рісними оплесками. Ол. Заяць, Володимир Пашкевич, Марія Максимів, Катерина Мицик і Н. Королишин відограли свої ролї знаменито. Панько Джинджиристий, котрий грав ролю Івана, вдав її дуже гарно.

Немало труду в тій справі докладає тутешний дякоучитель Королишин.

По представленю Ол. Заяць зложив сердечну подяку гостям за численну участь, аматорам за їх труд, а п. Королишинови за те, що так гарно вивчив наших аматорів.

На закінчене відспівано кілька гарних пісень і „Ще не вмерла Україна".

Анна Костишин.

БРУКЛИН, Н. Й.

Заходом Українського Аматорського Кружка читальні „Просьвіти" в Бруклині, Н. Й.

відограєсь перший раз

в суботу, дня 30. марта
і в неділю, дня 31. марта 1918 р.

в гали церкви Сошестївя св. Духа, Норт 5-та улиця, Бруклин, Н. Й.

драму в 4-ох діях а 5 відслонах Івана Тобілевича

„БОНДАРІВНА"

ДІЄВІ ОСОБИ:

Староста, вельможний пан............п. Григорій Бурбуляк
Чеслав Герцель, його прислужник............п. Іван Фдинта
Гнат Бондар, старий козак...п. Ів. Гунька
Тетяна, його дочка...п-на Анна Савіцька
Марія, господиня у Бондаря............п-на Марія Баюр
Тарас, Запорожець...п. Йосиф Шешорак
Денис, парубок......п. Михайло Смілка
Оксанна, дівчина, його сестра............п. Анастазія Зварич
1. Запорожець...п. Володимир Яськевич
2. Запорожець...п. Василь Данчевський
1. чоловік............п. Григорій Цап
2. чоловік..........п. Мирон Корецький
1. наймит............п. Петро Кузьма
2. наймит...............п. Семен Чавс
Мордохай, жид..........п. Павло Шипорт

Початок представленя точно в суботу о годині 7-ій а в неділю о год. 6-ій вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ 25 ЦНТ.

Дохід з представленя призначений на читальню „Просьвіта" в Бруклинї, Н. Й.

Тікети набути можна в урядників Кружка аматорського і в Читальни „Просьвіти", а в день представленя при касї.

Родимці! Хто з нас не знає польського переслідуваня в старім краю в часах теперішних? Се дальший тиг польського гнету від їх панованя. Драма „Бондарівна" представляє образ з козацького житя і з шляхоцького насильства. Представлене се дуже гарне і буде пораз перший в Бруклині представлене. 36-37

О найчисленнїйшу участь упрашає

КОМІТЕТ.

Вже на вичерпаню

КАЛЄНДАР

У. Н. СОЮЗА

НА 1918-тий РІК.

Ціна разом з пересилкою 50 центів.

Хто з Українців еще не має в посіданю сеї цінної книжки, нехай як найскорше поспішить ся з замовленєм, бо за пару тижнів буде уже за пізно.

Замовленя і гроші посилайте на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну ґазету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Ніяких змін в асентирункових відносинах.

Федеральний сенат майже одноголосно відкинув проект сенатора Гардвіка з Джорджії, аби від військової служби увільнити тих мущин, які тепер скінчили 31-ший рік житя, а натомісць асентирувати тих, які по 5-тім червня 1917 року скінчили 21-ший рік житя. За проєктом голосував лише проектодавець Гардвік.

Закон про ворожі женщини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 27, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Так званий жіночий шпигунський проєкт, який розтягає закон про шпигунство також на женщини ворожого походженя, і є ухвалений вже в палаті послів, зістав принятий прихильно також сенатським комітетом, з додатком, що він відносить ся також і до тих американських женщин, які є замужні за Німцями.

Італійські соціялісти не прийдуть.

З Риму доносять, що соціялістична партія Італії видала урядову заяву, що її представники не візьмуть участи в міжаліянтській соціялістичній конференції в Ню Йорку.

Болгарин убитий за нельояльність.

Доносять з Тульзи, Оклагома, що один тамошний поліцай убив револьверовою кулею Болгарина Стефана Іверова, робітника в копальни угля. Кажуть, що Іверов мав жалувати, чому він не є тепер в німецькій армії і не помагає бити Американців.

Прогібіція в Патерсон, Н. Дж.?

Товариство сьвящеників у Патерсон, Н. Дж., вислало до правительственних властий просьбу, щоби в Патерсоні заборонити продавати алькоголічні напитки, тому, що 15 миль від міста є військовий табор і жовніри приходять до Патерсону і розпиваютi ся.

На случай прогібіції остане ся 2,000.000 безробітних.

Торговельний союз заявляє, що на случай заведеня прогібіції в нюйорськім стейті остане ся 2,000.000 людий без праці. Союз вислав просьбу до Американської Федерації Праці, в якій говорить: — голосувати за прогібіцією, се значить знищити весь алькоголічний промисл і викинути на брук тих кілька мілїонів людий, які посередно або безпосередно є заняті при сїй промисловій галузи.

Міські зелїзниці в Ню Йорку жадають 6 центів.

Теодор Шонтс, предсїдатель зелїзничої компанії „Інтерборо Репід Транзіт" в Ню Йорку вніс просьбу до міських властий, аби йому позволили піднести ціну їзди з 5 на 6 центів. Майор Ню Йорку покликав комісію для розслїдженя сеї справи, але комісія покищо не видала доси своєї опінії. Предсїдатель зелїзниці каже, що коли власти відмовлять ся видати дозвіл на підвисшене ціни їзди, то компанія буде змушена усунути від праці богато робітників, унерухомити богато поїздів або приготовити ся на банкротство. В однім і другім случаю ані компанії ані суспільности на користь се не вийде. — Однак підчас того, як комісія радить над проєктом, в ріжних частях міста збирають ся робітники і протестують проти піднесеня ціни їзди.

Смертність в армії.

Загальна смертність в армії за тиждень 8-15. марта виносила 180 проти 156 случаїв смертности за попередний тиждень.

Такими вояками край не доробить ся...

З табору Трейвіс в Сан Антоніо, Тексас, увільнено двох Негрів-жовнірів, які, хоч мали охоту служити при війску, але не можуть, бо війскові власти не хочуть. Оба вони носять черевики ч. 15. Черевиків такого великого числа в Америці нема. Треба хиба їх робити на замовлене, але обчислено, що одна пара таких черевиків коштувала би 20 долярів; тому жовнірів відіслано назад на фарми.

Школа танців у Народнім Домі в Ню Йорку.

Заходами Народної Громади в Ню Йорку в Українськім Народнім Домі відкрито школу для науки модерних, народних і спеціяльних танців. Наука буде відбувати ся під проводом панни П. Шериц, професорки танців у Колюмбійськім університеті. Перший впис до школи відбудеть ся нині, в четвер (28. марта б. р.), о годині 7-мій вечером, в Народнім Домі. Охочі повинні прибути на означену годину.

Шпигуни жиють вигідно.

Ми вже доносили, що в Ню Йорку викрито гнїздо шпигунів, які працювали в користь Німеччини. Між шпигунами були мущини і женщини, з яких, як викрило ся, деякі жили дуже вигідно. Одна з них 30-літна женщина, Десфіна Давидович Шторх, яка була головою міжнародної банди шпигунів, жила у найбільших нюйорських готелях, як Вальдорф-Асторія, Білтмор і Голланд. Ті, які знали її підчас її побуту в готелях, кажуть, що вона тратила денно 40 долярів лише на автомобілї і на услугу. Вона мала ґардеробу, на яку може позволити собі лише найбогатший Нюйорчанин. Підчас арештованя в неї найдено 100 ріжнородних і дуже дорогих убрань. 40 пар черевиків і 32 капелюхи. До її улюбленого спорту належало щоденне змінюване панчіх. Панчохи вона убирала рано, а вечером викидала; на другий день брала нові. Весь вільний час вона проводила на розмові і забаві з високої ранґи офіцирами. Є вона дуже гарна і вродлива, то й не диво, що офіцири зраджували їй усі військові тайни, щоби лише зеднати її для себе. Коли вона відїзджала з Еспанії до Злучених Держав, то один визначний еспанський офіцир з туги за нею поповнив самовбийство.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Відозва закордонних Українців.

У 203-тім числі київської „Нової Ради" (з 21. грудня 1917 р.) читаємо відозву „Тимчасової Ради Галицьких, Буковинських і Угорських Українців", головна кватира котрої находить ся при Пирогівській улици, ч. 9, в Києві. Ся відозва звучить:

„Товариші! — Те, що було нашою мрією, за що селянство і робітництво галицької, буковинської і угорської України боролo ся довгі роки; те, за що ми йшли в боротьбу на житє і смерть, коли вибухла ся страшна війна, — здійснило ся. Українська Центральна Рада, орган українського селянства і робітництва, проголосила третим універзалом Українську Народну Републику. Український нарід вступив на шлях будови свого власного державного житя, будує свою державу, яка має забезпечити як найкрасший розвій всім трудящим ся на Україні. Ми, галицькі, буковинські і угорські Українці, сини одного українського народу, в сей важний час, почуваючи свою відвічальність перед будучими поколїнями, не можемо бути тільки глядачами, а повинні взяти як найдіяльнійшу участь у творeню нового державного ладу на Україні, і в закріпленю тих всіх свобід, які виборов собі український нарід. Сповняючи сей наш сьвятий обовязок, ми повинні створити таку силу, яка змоглаб допомогти українському народови здобути і закріпити те все, що було проголошене в третім універзалі. Одною з таких сил в сучасній хвилині являєть ся орґанізація військових частий з галицьких, буковинських і угорських Українців. В порозуміню і за згодою Генерального Військового Секретаріяту „Тимчасова Головна Рада Галицьких, Буковинських і Угорських Українців" приступає до переводженя орґанізації військових частий з галицьких, буковинських і угорських Українців. Розуміючи вагу сучасної хвилі в історії українського народу, почуваючи наш обовязок і ту велику відвічальність, яка лежить на нас, та сповняючи ті завданя, що станули перед нами, заклинаємо Вас, Товариші, станути при боці „Тимчасової Головної Ради Галицьких, Буковинських і Угорських Українців" і Генерального Секретаріяту по військовим справам, допомогти їм у їх праці, вступаючи в ряди орґанізуючих ся Січових Стрільців і сповняючи всі їх розпорядженя".

Сю відозву видано в Києві 13. грудня 1917 року, і підписали її: голова „Тимчасової Головної Ради Галицьких, Буковинських і Угорських Українців" — Іван Лизанівський; заступник голови — Григорій Лисенко; секретар — Федір Черник; члени — Микола Нискоклін, Іван Чмола, Евген Коновалець, Роман Дашкевич.

В инших газетах читаємо, що при Дорошенківськім полку формуєть ся „Галицький Січовий Курінь" із полонених і утікачів галицьких, буковинських і угорських Українців. Офіцирами сього куріня можуть бути лише закордонні Українці, а комендантом назначено київського Українця, капітана Григорія Лисенка, члена Всеукраїнської Ради Військових Депутатів. З тої нагоди київська „Народня Воля" пише: „Закордонні наші брати, вступаючи в українську армію, віддають себе на службу Українській Народній Републиці і разом з усіми українськими вояками будуть присягати на вірність сій републиці".

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Українська позичкова спілка в Канаді.

Канадійський „Український Голос" доносить за урядовою газетою, що підчас слїдуючої сесії канадійського парляменту адвокати Гіп і Арсенич внесуть аплікацію о акт заінкорпорованя „Української Позичкової Спілки" („Юкраініен Трост Компани"). Головним осідком спілки має бути Вінніпеґ. Основний капітал сеї спілки, яка буде провадити загально позичковий інтерес, виносить 250.000 долярів. Удїловцями (шеровцями) є переважно вінніпеґські Українці.

Умер німецький військовий критик.

Майор Морат, військовий кореспондент і критик берлінського „Таґеблят-у", помер в Берлїні. Морат був найліпшим німецьким військовим критиком. Будучи наскрізь Німцем, він у своїх воєнних поглядах був невтральним. Він хвалив і німецькі і аліянтські війска, коли вони собі на се заслужили. Пишучи для американської преси перегляд першого року війни, він заповів, що російська армія не видержить на фронті до кінця війни, що й сповнило ся.

Примусова праця в Австрії.

В австрійськім парляменті внесено правительственний проєкт, аби примусово брати людий до праці.

Значінє Аляндських островів для Швеції.

Через 200 літ Аляндські острови, положені в Ботнїйськім заливі на Балтийськім мори, були точкою спорів між Росією і Швецією. Сі острови від сотоk літ належали до Швеції, аж в 1809 році їх прилучено до Росії. За панованя Николая І. вони були сильно укріплені, що було великою небезпекою для Швеції, бо вони лежать напроти Стокгольму, шведської столиці. Сі фортифікації не довго вдержали ся, бо підчас кримської війни в 1854 році їх знищила француско-британська фльота і відтоді на основі міжнародної угоди вони остають без фортифікацій. Аляндські острови складають ся майже з 300 більших і меньших острівців. Їх простір виносить разом понад 550 квадратових миль. Найбільшим островом є Алянд, якого простір виносить 247 квадратових миль. На островах жиє 25.000 мешканців, які занимають ся головно рибо907ловством і годівлею худоби. В деяких місцях, але дуже мало, управляють овес і ячмінь. На островах є маленькі ліси. Найбільшим містом на островах є Маріеґами, яке числить около 1.400 мешканців. В мирних часах між Маріеґами і Або (у Фінляндії) курсують малі кораблї. Такий корабель їде около 10 годин. — Із усіх 300 острівців замешкані є лише 90, а прочі лежать пустинею. Населенє островів — Шведи. Для Швеції сі острови мають лише одну вартість: маючи сі острови у своїх руках, Швеція буде контролювати весь Ботнїйський залив, а се для Швеції є справою житевої ваги.